

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu konanom 22. mája 1997 predbežne prerokoval podnet [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Alfonzom Langerom, Radlinského 28, Bratislava, vo veci porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konaním Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) dostal 5. marca 1997 podanie [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Alfonzom Langerom, Bratislava, Radlinského 28, označené ako: „Podnet na začatie konania pred ústavným súdom“ s ôsmimi prílohami.

Z jeho obsahu vyplynulo, že [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“) sa návrhom pred Okresným súdom v Komárne domáhal zrušenia podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti proti žalovanému [REDAKOVANÉ]. Okresný súd v Komárne v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 225/1994 tento spor prejednal

a 17. októbra 1995 vo veci aj meritórne rozhodol, avšak v rozpore s doporučením súdneho znalca.

Proti rozsudku prvostupňového súdu vo veci samej a proti výroku o trovách konania podal navrhovateľ odvolanie, ale ešte pred konaním Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho, svoje odvolanie, ako aj návrh na začatie konania vzal 5. februára 1996 späť. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 16/96 rozhodol 29. februára 1996 tak, že späťvzatie návrhu [REDAKOVANÉ] nepripustil a odvolacie konanie zastavil.

Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal navrhovateľ dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý ho svojím uznesením 1 Cdo 82/96 z 29. novembra 1996 odmietol. Ako konanie odvolacieho Krajského súdu v Bratislave, tak aj dovolacieho Najvyššieho súdu sa uskutočnilo bez vytýčenia pojednávania, a teda bez prítomnosti navrhovateľa. Navrhovateľ v tejto súvislosti uviedol, že: „Krajský súd však takto nekonal, predvolanie na odvolacie pojednávanie opäť nedoručil ani mne, ani môjmu právnenému zástupcovi a dozvedeli sme sa, že krajský súd vo veci konal, dokonca že protistrana krajskému súdu doručovala procesné podanie, ktoré ani mne, ani môjmu právnenému zástupcovi krajský súd nedoručil, konal bez nás a bez nášho vedomia, bez doručovania nám a vo veci vyniesol rozhodnutie, ktorým späťvzatie návrhu nepripustil a odvolacie konanie zastavil. Krajský súd rozhodol porušiac procesné predpisy aj hmotné právo. Proti rozhodnutiu krajského súdu som podal dovolanie, ktoré Najvyšší súd odmietol podľa § 243 ods. 4 O. s. p. Poznemenávam, že aj Najvyššiemu súdu v dovolacom konaní protistrana podala vyjadrenie, ktoré mne ani právnenému zástupcovi dodnes nikto nedoručil“.

Podľa názoru navrhovateľa takýmto postupom všeobecných súdov však vzniká: „dôvodný dojem, že niekto zámerne maril a aj zmaril alebo zariadil, aby som ani ja, ani môj právny zástupca nedostali ani len predvolanky na súdne pojednávanie, aby sa nám nedoručili podania protistrany a najmä, aby sa ako krajskému súdu zatajilo, že v čase, kedy krajský súd vo veci konal bez doručenia predvolania na

pojednávane... som už nebol vlastníkom predmetného podielu na nehnuteľnostiach...“.

Navrhovateľ na základe uvedeného požiadal, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní podnetu rozhodol, že: „Ústavný súd začína konanie o porušenie práva podnecovateľa na prerokovanie jeho občianskoprávnej veci prejednávanej Krajským súdom v Bratislave č. k. 19 Co 16/96 (ako súdu odvolacieho v konaní Okr. súdu v Komárne č. k. 6 C 225/94) a Najvyššieho súdu SR v konaní 1 Cdo 82/96, upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“.

Po konaní o prijatom podnete navrhovateľ požiadal, aby ústavný súd vyniesol uznesenie, ktorým: „Ústavný súd SR vyslovuje, že neumožnením práva [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] st. ([REDAKOVANÉ]), navrhovateľa v konaní Okr. súdu v Komárne vo veci 6 C 225/94), Krajského súdu v Bratislave č. k. 19 Co 16/96 ako súdu odvolacieho, Najvyššieho súdu SR č. k. 1 Cdo 82/96 ako súdu dovolacieho, aby sa jeho vec prerokovala a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, tým, že nebol odvolacím súdom vôbec ani on, ani jeho právny zástupca, na odvolacie pojednávanie vôbec predvolaný a ani im nebolo doručované, došlo k porušeniu jeho ústavného práva na prerokovanie veci, zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“.

I.

Ústavný súd je podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich práv. Z konania o podnetoch nie je možné vylúčiť ani postup všeobecných súdov Slovenskej republiky, pokiaľ v jeho dôsledku došlo k porušeniu základného práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby ako účastníka súdneho konania (čl. 46 až 50 Ústavy Slovenskej republiky) a pokiaľ tomuto základnému právu alebo slobode neposkytuje právny predpis Slovenskej republiky žiadnu ochranu využitím opravného prostriedku. Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma jeho zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej

republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z., ako aj prípadné dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Jednou z podmienok, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní podnetu je, či nie je zjavne neopodstatnený. Ako ústavný súd už viackrát rozhodol v prípadoch podnetov fyzických alebo právnických osôb (odlišných od ústavných činiteľov): „Jedným z dôvodov odmietnutia podnetu je jeho zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal pisateľ podnetu“ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 75/96, I. ÚS 20/97).

Ústavný súd Slovenskej republiky preto v naznačenom smere preskúmal, či označeným konaním Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho, t. j. nepredvolaním navrhovateľa a ani jeho právneho zástupcu na „odvolacie pojednávanie“ mohlo vôbec dôjsť k „porušeniu jeho ústavného práva na prerokovanie veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“. Z argumentácie navrhovateľa tiež vyplynulo, že namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci v svojej prítomnosti. Pri predbežnom prerokovaní podnetu ústavný súd zisťoval príčinnú súvislosť medzi postupom Krajského súdu v Bratislave a namietaným porušením základného práva navrhovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací 29. februára 1996 nerozhodoval o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku prvostupňového Okresného súdu v Komárne, ale o späťvzatí návrhu a späťvzatí odvolania proti prvostupňovému rozsudku, ktoré právny zástupca navrhovateľa 5. februára 1996 „zhlásil“ Krajskému súdu v Bratislave ako súdu odvolaciemu. Prerokovanie a rozhodnutie o týchto dispozitívnych procesných úkonoch (ktoré však malo podstatný vplyv na ďalší priebeh súdneho konania) navrhovateľ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy považoval za takú „vec“, prerokovanie a rozhodnutie o ktorej mal odvolací súd uskutočniť za jeho prítomnosti. Pre zistenie príčinnej súvislosti medzi označeným postupom Krajského súdu v Bratislave a základným právom upraveným v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podnetu najprv vyložil termín „jeho vec“ podľa citovaného ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky. V tejto súvislosti vyvstala otázka, či je pod týmto termínom potrebné rozumieť „vec“, ktorú všeobecné súdy

prijali na konanie na základe návrhu (žaloby) fyzickej alebo právnickej osoby, aby o nej meritórne rozhodli alebo pod termín prerokovanie „veci“ spadá aj rozhodovanie všeobecných súdov o procesných úkonoch účastníkov konania, ktoré sa netýka veci samej, hoci má podstatný vplyv na ďalší priebeh konania o nej (zastavenie konania, resp. odvolacieho konania). Navrhovateľ označil konanie odvolacieho súdu (Krajský súd v Bratislave) o jeho procesných úkonoch za prejednanie „svojej veci“, ktorého však mal byť (v súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy) prítomný. Ústavný súd sa už zaoberal vzájomným vzťahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základnými právami účastníkov súdneho konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a došiel k záveru: „Výkon základných práv uvedených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky predovšetkým predpokladá predošlé uplatnenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky tým, že sa oprávnený subjekt zákonom stanoveným postupom domáha svojho práva na nezávislom a nestrannom súde“ (I. ÚS 20/97). Termín „svoje právo“ z čl. 46 ods. 1 a „jeho vec“ z čl. 48 ods. 2 ústavy je podľa právneho názoru ústavného súdu potrebné chápať ako synonymá. Z uvedeného vyplýva, že „vec“, ktorú prejednáva súd podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je totožná s tou, s ktorou sa „každý“ môže obrátiť na súd, aby jej bola poskytnutá súdna ochrana rozhodnutím (rozsudkom) súdu. Ako pre prvostupňové konanie, tak aj pre odvolacie konanie, v ktorých súd meritórne rozhoduje o veci, Občiansky súdny poriadok ráta s prítomnosťou účastníkov súdneho konania (§ 115 ods. 1, resp. § 214 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Konanie súdu o procesných úkonoch účastníkov súdneho konania, ktoré má vplyv na jeho ďalší priebeh, však nemožno považovať za „prejednávanie veci“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže všeobecné súdy v takýchto prípadoch meritórne nerozhodujú o veci samej, ale len o pokračovaní alebo zastavení súdneho konania. Procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie (späťvzatie návrhu, späťvzatie odvolania), je ale možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže základom súdnej ochrany je jej poskytnutie tomu právu, o ochranu ktorého účastník súdneho konania súd požiadal, je jeho prirodzenou súčasťou aj oprávnenie účastníka súdneho konania rozhodnúť o tom, že sa súdnej ochrany svojho práva (buď prostredníctvom prvostupňového či odvolacieho konania) „zrieka“ na základe späťvzatia návrhu podľa § 96 ods. 1 a § 208 Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 207 ods. 1. Na ujmu

uvedenému nie je ani to, že o späťvzatí návrhu rozhodne súd až potom, čo zistí stanovisko druhého účastníka súdneho konania. Dôsledkom takýchto procesných úkonov účastníka je buď zastavenie súdneho konania (§ 96 ods. 1, resp. § 208), resp. § 207 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku alebo pokračovanie v ňom.

Podľa právneho názoru ústavného súdu je preto súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nielen oprávnenie „každého“ domáhať sa zákonom ustanoveným postupom ochrany svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale aj rozhodnúť (rozhodovať) o tom, že tento spôsob ochrany svojho práva účastník súdneho konania už naďalej nepovažuje za vhodný. Keďže označené konanie Krajského súdu v Bratislave ako súdu odvolacieho sa v dôsledku uvedeného neocitlo vôbec v príčinnej súvislosti s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na základe § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z. bol podnet [REDAKOVANÉ] odmietnutý ako zjavne neopodstatnený.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 1997

Za správnosť vyhotovenia:

t

[REDAKOVANÉ]

JUDr. Richard R a p a n

predseda senátu